

Xarankitaabe

2

Sooninkanxanne - Gemuxanne

Bakari Dukkure, Banjugu S. Daraame, Marian Hagg,
Muusa D. Saranbunu, Muxutaari Silla

Syllabaire du soninké
version standard du Mali

Xarankitaabe

Sooninkanxanne - Gemuxanne

Syllabaire du soninké
version standard du Mali

Safandaano: Bakari Dukkure, Banjugu S. Daraame,
Marian Hagg, Muusa D. Saranbunu, Muxutaari Silla
Saagandindaana: Kaba Juwaara

Équipe de Traduction en Soninké
site Web: www.asawan.org
adresse e-mail: ets@asawan.org

SIL Mali
Société Internationale de Linguistique

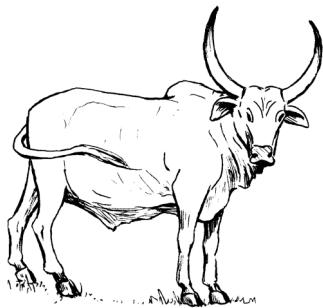

Asa faayi.

Manmadu faayi.

1

n N

na

1

na
n

2

n
na

3

a	e	o	u	i
na	ne	no	nu	ni

4

naa
nee
noo

5

naa nu
naanu

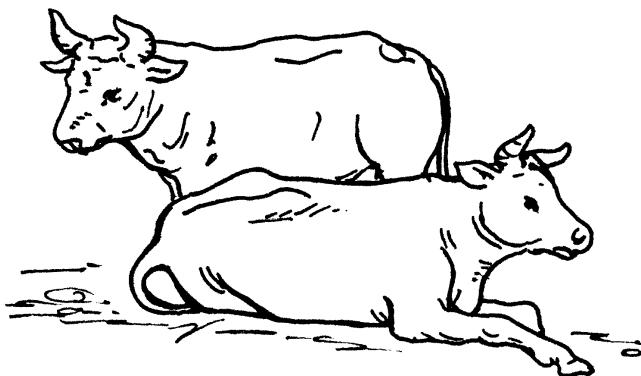
nee ne
neene

naa na
naana
Naana

A ni Manmadu.

A ni Asa.

A ni Naana.

Asa naanu. I faayi.

Manmadu na i neene.

n n n N N

A ni Naana.

2

k K

ka

1

ka
k

2

k
ka

3

aa

ee

oo

uu

ii

kaa

kee

koo

kuu

kii

4

ka

5

ku

kaa

koo

kee

kii

kuu

ke

naa

noo

nee

nii

nuu

ko

6

kii na
kiina

kaa ne
kaane

noo no
noono

noo no no
noonono

kaa ka
kaaka
Kaaka

a kiina
i kiina
o kiina
n kiina

A kiina ke faayi.
I kiina ke faayi.
O kiina ke faayi.
N kiina ke faayi.

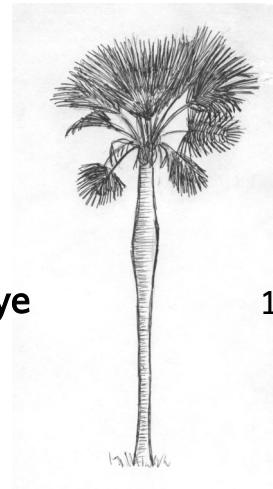
Asa faayi i kiina ka. A kiina ni
Manmadu. I faayi ka noonono
Kaaka ka ke kaane.

k k k K K

A kiina ni Kaaka.

3

kaye

y Y

1

kaye
ye
y

2

y
ye
kaye

3

aa
yaa

ee
yee

oo
yoo

uu
yuu

ii
yii

4

ye
ya
yi

5

yaa
naa
kaa

yoo
noo
koo

yee
nee
kee

yii
nii
kii

uuu
nuu
kuu

6

ku yi
kuyi

kii ne yi
kiineyi

yaa ya
yaaya
Yaaya

Asa kiina ni Manmadu ya yi.

Yaaya ni Naana kiina ya yi.

Yaaya na na kuyi i ya.

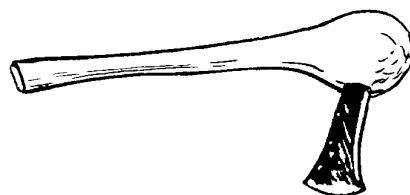
Naana kiina ni Yaaya ya yi. I kaye ke
faayi i ka. Asa kiina ni Manmadu ya yi.
I kiineyi Yaaya ka. Yaaya na na kuyi i ya.

y y y Y Y

Ke ni Yaaya ya yi.

4

d D

yide

1   yide
      de
      d

2   d
      de
      yide

3   e   u   a   i   o
      de   du   da   di   do

4   dee
      daa
      dii
      duu

5   da   do   de   di   du
      na   no   ne   ni   nu
      ka   ko   ke   ki   ku
      ya   yo   ye   yi   yu

6   dee na
      deena

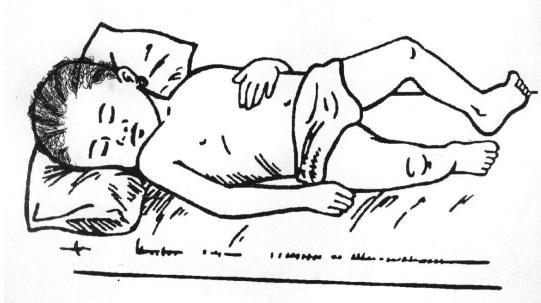
ki ye
kiye

ku yu
kuyu

ki ne
kine

ki ni
kini

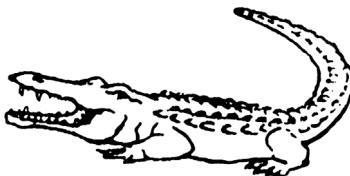
daa do
daado
Daado

Yaaya da Asa faayi.
Yaaya da na ke kuyi.
A da yide ke kini Asa yi.

Asa do Daado.
Yaaya do Naana.
Kaaka do Asa.

Kiye ke Asa deena Daado
kuyi. A kuyu ku ni, a da yide
a do kine kini Asa yi.

d d d D D

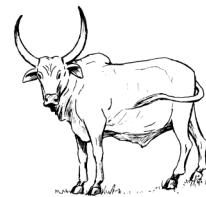
A deena Daado kuyi.

5

n k y d

ka
kaye
na
yide

ni
do
da

Asa do Manmadu.

I ka noono.

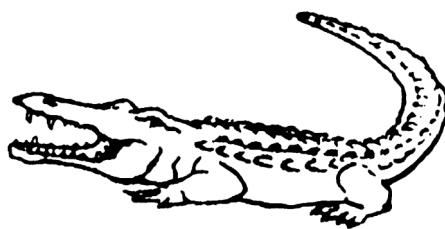
A kiina   Manmadu ya yi.

Yaaya do Naana.

Kaaka do Daado.

ko yi
koyi

O na Asa deena ke faayi. A kuyi Asa da na
koyi Manmadu yi. A kiina da kine koyi a
yi. Na ke da kine ke faayi. Kine ke da na
ke faayi. Yaaya da yide kini Manmadu yi.

6

g G

gede

1

gede
ge
g

2

g
ge
gede

3	e ge	u gu	o go	i gi	a ga
---	---------	---------	---------	---------	---------

4

gaa
gee
guu

5

ge	gi	go	gu	ga
de	di	do	du	da
ke	ki	ko	ku	ka

6

da	ga
daga	

gaa	ye
gaaye	

go	de
gode	

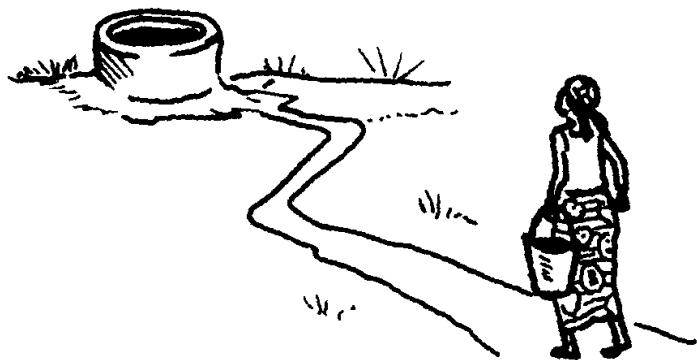
yo	go
yogo	

gaa	yi
gaayi	
Gaayi	

Gaayi daga.

Gaayi ga daga, a da gaaye yogo kini Asa yi.

Gaayi ga daga

Gaayi ga daga i ka, a da gaaye yogo kini
Asa yi. Asa daga gede. A da yide a do
gode kini Manmadu yi.

g g g G G

Gaayi daga gede.

7

m M

kame

1

kame
me
m

2

m
me
kame

3

e

o

a

u

i

me

mo

ma

mu

mi

4

maa

5

mii

muu

mee

me

ne

ge

die

mi

ni

gi

di

ma

na

ga

da

mu

nu

gu

du

mo

no

go

do

6

maa ma

maama

doo me

doome

gu ma

guma

go de

gode

maa mu

maamu

Maamu

mi ni

mini

ka yi gaa ge

kayigaage

Kiye ke, Maamu daga kayigaage.

A do Asa daga doome. Asa ga mini,
a da i maama faayi. A da guma a do
kame gode kini a yi.

m m m M M

Maamu da a ku kame.

8

X X

xooda

1

xooda

xoo

x

2

x

xoo

xooda

3

oo

xoo

ii

xii

aa

xaa

ee

xee

uu

xuu

4

xi

xa

xu

5

xoo

koo

moo

xaa

kaa

maa

xii

kii

mii

xuu

kuu

muu

xee

kee

mee

6

ya xi

yaxi

ma xa

maxa

xaa xi

xaaxi

xaa yi

xaayi

Xaayi

Manmadu ma daga.

Naana ma yaxi.

Deena ke ma kuyi.

Manmadu da Asa yaxi. I xaaxi Xaayi.

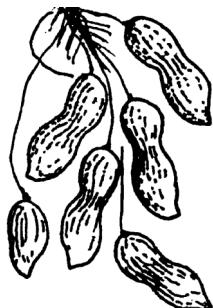
Naana ma yaxi, xa Asa deena ke na a ya
maxa Xaayi. A da ke xooda kini a yi.

X X X X X

I xaaxi Xaayi xa.

9

t T

tiga

1

tiga
ti
t

2

t
ti
tiga

3

i

o

a

e

u

ti

to

ta

te

tu

4

taa

5

tee

ti

tii

tu

too

ta

to

te

xi

xu

gi

gu

mi

mu

xa

xo

xe

ga

go

ge

ma

mo

me

6

ka tu

tii ga

taa xu nu

to xo

katu

tiiga

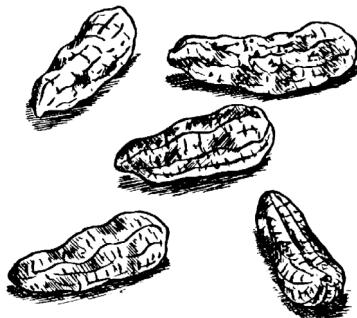
taaxunu

toxo

taa ta

taata

Taata

Yaaya da ke tiga katu. A daga a kini
Taata yi. Asa ga da tiga ke faayi, a da a
deema tiga ke yi. I da tiga ke toxo
taaxunu Taata ka ke yi. Taata da i tiiga.

t t t t T T T

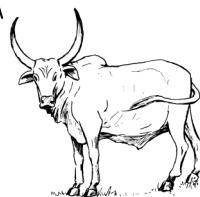
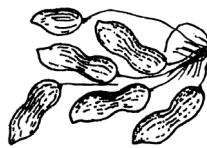
Taata da i tiiga.

10

g m x t

na
kame
gede
kaye
tiga
xooda
ka
yide

ga

Manmadu da Asa yaxi.

da

Naana   yaxi.

ma

Asa   daga, a da Naana faayi.

ti	de	
xoo	ga	
ka	ye	
ge	me	
yi	da	
ka	de	

tiga xooda

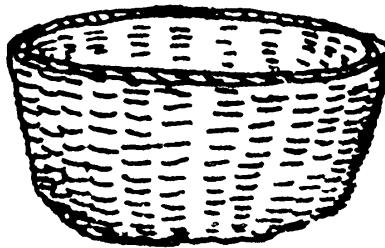

Xaaxo ke Manmadu ma tiga kita. Xaaxo
ke ga daga, Asa do i kiina daga kiineyi
Xaayi ya. Asa ga dagana, a da Naana
toxo i maama maxa. I ga daga, i da tiga
kita Xaayi. Naana maama daga gaage, xa
a ma tiga kita na a kini Naana yi.

11

an An

kande

1

kande
kan
an

2

an
kan
kande

3

an	kan	tan	xan
a	ka	ta	xa
aa	kaa	taa	xaa

4

tan ga	dan gi
tanga	dangi
ta ga	da ga
taga	daga

5

gaa gan di
gaagandi

man go
mango

man gu gaa ge
mangugaage

ta xan di
taxandi

xoo da ka taa no
xoodakataano

A da na tanga.
An da na tanga.
N da na tanga.

N da ka taga.
An da ka taga.
A da ka taga.

Naana do Daado daga gaagandi. I ga
dagana, Asa da kande yogo kini Naana yi.
Xa, Daado ma kande kita. Naana daga
mangugaage ya. Daado xa daga
tigagaage ya. I ga gaagandini, Daado
tiga ke gaage. Xa Naana mango ke ma
gaage. Naana da mangonu ku taxandi.
A da i taxandi xoodakataano yagonu
naxa. Asa da Naana katu.

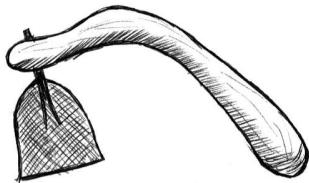

an an An An

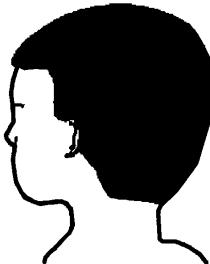
An do kande ke daga.

12

on in

tonge

yinme

1   tonge
ton
on

2   on
ton
tonge

3   yinme
yin
in

4   in
yin
yinme

5   on   ton
o   to
oo   too

in   yin
i   yi
ii   yii

6   an   tan   xan
on   ton
in   tin   xin

7   din   di
dindi
Dindi

kin   gi
kingi
Kingi

gon   go
gongo

gin   gi
gingi

Ko tongue ni ke yi ?
Asa ti : Ko tongue ni ke yi ?
Manmadu ti : Nke.

? ? ? . . . ? ?

Manmadu da tongue taga. Asa ti : Ko
tonge ni ke yi ?

Manmadu ti : Nke.

A da tongue tana kini Dindi ya. Dindi da
gongo xa kita. A do i daga Kingi ya.

Manmadu yinme daga Kingi yi. A do Dindi
gingi te yi.

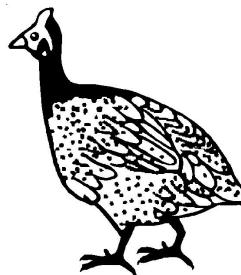
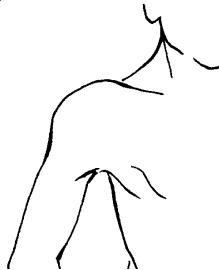

on in ? ? ?

Ko tongue ni ke yi ?

13

un en

kunke

1

kunke
kun
un

2

un
kun
kunke

3

kenne
ken
en

4

en
ken
kenne

5

un	en	in	on	an
kun	ken	kin	kon	kan
dun	den	din	don	dan
mun	men	min	mon	man

6

gun ne	din ka	don ga	tun tu
gunne	dinka	donga	tuntu
			Tuntu

Kenne ke dinkan ya ni.

dinka

A da a yinmen kutu.

yinme

A da dongan kini a yi.

donga

Tuntu daga gunne. A da kenne kita.

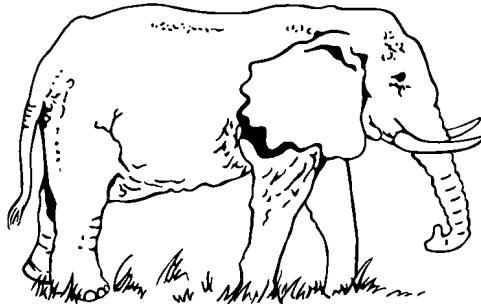
Kenne ke dinkan ya ni. A da a yinmen
kutu. A da kenne ke gaaga Manmadu yi.
Manmadu da a kini Asa yi. A da dongan
kini i deena ke yi. I da a yiga i ka.

un un en en

Tuntu da kenne kita.

14

r R

tuure

1

tuure
re
r

2

r
re
tuure

3

e	o	u	a	i
re	ro	ru	ra	ri

4

raa
ree
roo
rii

5

ren	ron	run	ran	rin
ten	ton	tun	tan	tin
men	mon	mun	man	min
xen	xon	xun	xan	xin

6

re ge
rege

re gaa na
regaaa

ka re
kare

xo ro ti
xoroti

A rege nan rege.

A rege nan xoto ke yi.

Kuume daga dinmu. I da dinmen timi a yi.

A rege nan rege. Dingumun ti Kuume ni
regaanon ya yi. Tuune xa ro dinme ke yi.

A da i xoxonon gangu. A da i gidanu
gangu, na i maanu gangu. Dingumun ti
Tuune rege nan xoto Kuume yi. Tuure xa
ga da ken mugu, a xoroti roono dinme ke
yi. I ga da Tuure faayi regene, i kanu nan
daga. Dinmun kare.

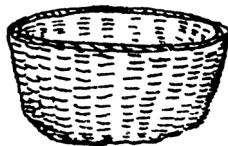

r r r r R R

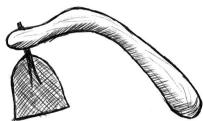
Regaanon rege.

15

an on in un en r

kande

t ge

k ke

y me

k ne

in

un

an

on

en

Koonu ni ku yi ?

yugo
yaxare
renme

nan yee re
nanyeere

ku gu
kugu

kaa dun ko
kaadunko

Manmadu da nanyeere mara. Nanyeere
ke dinkan ya ni. Na ke da renme kita a da.
A da na yaxare ke do i renmen gaaga.
A da i gaaga Tuntu ya yi. Tuntu da i mara
ma i ga kugunu. A renme Naana ya na na
ke xanma. Koota yi, a da na yogo kari i
kaadunkon da.

16

s S

sanke

1

sanke
san
s

2

s
san
sanke

3

an

in

on

un

en

san

sin

son

sun

sen

4

sa

5

su

si

so

san

sen

son

sun

sin

tan

ten

ton

tun

tin

ran

ren

ron

run

rin

xan

xen

xon

xun

xin

6

saa ge

saage

saa gan te

saagante

sa ga ta

sagata

muu sa

Muusa

saa sa	so ro	ki si	si ri me	
saasa	soro	kisi	sirime	

a si	soro	toora
an si	soron su	tooran su
n si		

Ken koota, Muusa daga Xaayi. A daga i
gida Manmadu sagata. A saagante,
Manmadu da sanku tanmi kini a yi. Saasa
Muusa ga saage i ka ke yi, a da sanku ku
taxandi i soron su naxa. Ken da i kisi
sirimun do i tooran su yi.

s s s s S S

Sirimun ri saasa.

17

b B

barama

1

barama
ba
b

2

b
ba
barama

3

a

i

e

o

u

ba

bi

be

bo

bu

4

ban

5

bon

ba

bin

bo

bun

be

bi

bu

da

do

sa

se

ra

re

di

du

si

su

ri

ru

6

bon te

ku run ba

bo ro ke

yin be

bonte

kurunba

boroke

yinbe

xo bo

xobo

ban bi

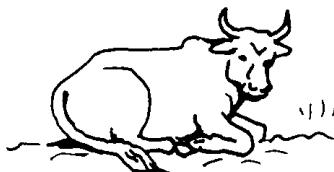
Banbi

bon ko

Bonko

bi raa mu

Biraamu

Biraamu daga barama kurunba xobo
saxa. A da barama ke kini Banbi yi.
Biraamu da nanboroke kari. A kaadunkon
da barama kurunba ke taaxundi yinben
kanma. I da boroke ke tiyen solo. Asa do
Bonko daga yige doome.
I ga yige nan duguta, i da dinmun sigindi.
Bonko do Banbi bonte roono dinme ke ya
nan rege.

b b b B B

Bonko bonte ba ?

18

w W

waxande

1

waxande

wa

w

2

w

wa

waxande

3

a

e

o

i

u

wa

we

wo

wi

wu

4

wan

win

5

wa

ba

wo

bo

we

be

wi

bi

wu

bu

6

wa xa ti

waxati

wa ri

wari

waa yin da

waayinda

sa wo

sawo

wan doo ne

wandoone

waa gi

Waagi

wa ge

Wage

A daga.	A na waxanden xobo.
A wa dagana.	A wa waxanden xobono.
A ri.	A na tiyen soro.
A wa riini.	A wa tiyen sorono.

Waagi Wage wa waxande xobono, a do yiran kurunbo. A wa i me xobono i kaagunyaxare Sira xa da. Sira ga sawo, a ti i wa wandoonun sorono. I ga na moyi waxati be, a na a ko kiinen da. Waagi Wage na i yiran kurunbo ku rondi. A na daga i waayindan xiri. I wa riini yige a ka ke yi. Soron ga na a wari, i wa tini ku yiraamu sirun ni de.

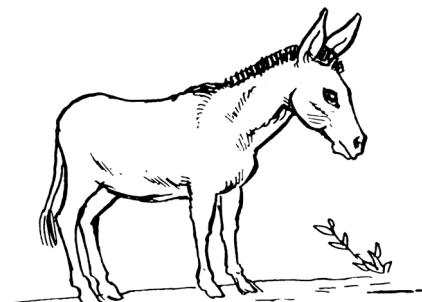

w w w W W

Waagi wa riini ba ?

19

f F

fare

1

fare
fa
f

2

f
fa
fare

3

a

u

i

o

e

fa

fu

fi

fo

fe

4

fin

5

fan

fon

fen

fa

fe

fi

fo

fu

ta

te

ti

to

tu

wa

we

wi

wo

wu

ba

be

bi

bo

bu

6

fin kin te

finkinte

taa ri xu

taarixu

soo nin ka ra

Sooninkara

a fare	An fare fe !	A yige.
an fare	A fo fe !	An yige.
n fare	N faayi !	N yige.

Yeru, Baabayi da taarixu yogo ko i
 renmun da. A ti i da, tuwaana xoore yogo
 bire Sooninkara ganni, a toxon ni Madi
 Kaama Kanute. Koota yi, yugo yogo ga i
 faren kanma, a girinte gunne, a da
 finkinte yogo wutu. I ga ri i kaanu,
 finkinten ti: N ya fo ni ke fare yi.
 I da me kuta. I da tuwaana ke xiri ti a
 nan kiiti ku soro naxa. A ga ri, a ti
 finkinte ke da: An fare, yugo ma yaxare ?
 Finkinten ti i wa faren wure meemene.
 Madi Kaama ti: A wara, an fo fe !
 Yugon do i faren daga i ka.

f f F An fare fe !

20

s b w f

Ku ni manni ya ?

sanke

---

yige

A da futon

---

yigana

Manmadu

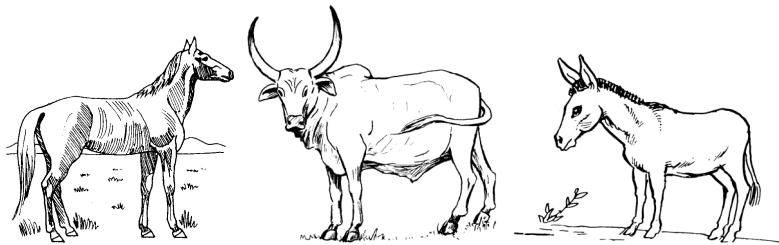
yiga

A wa tiyen

---

maa si ga
Maasiga

baa wo
baawo

su tu ran fo
suturanfo

Yeru, Maasiga da sin do gunbon xobo a
do fare. A da i wara xaaxon kaane. Xaax-
on ga ro, a do i renmun da te xoore soxo.
Koota su, i wa dagana te ke soxo.

I xaaxon siro buru, baawo i da soxofo
gabe kita. Ken ya ni, Maasiga ti: Sin do
fareni do nan ni kan suturanfon ya yi.

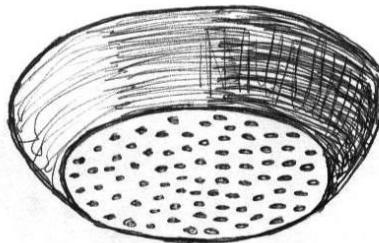
Tirindindu

1. Maasiga da manni xobo?

2. Xaaxo ke siro ba?

21

ŋ ŋ

benŋe

1

benŋe
ŋe
ŋ

2

ŋ
ŋe
benŋe

3

e	i	u	o	a
ŋe	ŋi	ŋu	ŋo	ŋa

4

ŋaa
ŋoo
ŋee
ŋuu

5

ŋe	ŋa	ŋu	ŋo	ŋi
ne	na	nu	no	ni
fe	fa	fu	fo	fi
we	wa	wu	wo	wi

6

ŋaa mi
ŋaami

ton ŋu
tonŋu

to ŋo
toŋo

tun ka
tunka

Wuri, Soxona da futon segendi benjen
ŋa. Bonko toxo ŋaamini a kaaran ŋa.
A ma Soxona ga da a wari, a daga a
saxundi. Maasire ti Soxona nan daga
saxu Bonko kaaran ŋa. Yugu xase tana ga
taaxunu, a ti: Ken ni tonjun ya yi. N faayi
an tojono fo baane yi an na ken mara.
Maxa an renmen baane saxundi biten ŋa.
Ken ma siro.

Yaxare ke saage dagana i renmen moxon
faayi. A xosi biidan wari i renmen kaaran
ŋa. Yaxaren xaaru. Ken ŋa, deben su sigi
i tan ŋa. Xa o Kaman Tunka da renme ke
kisi.

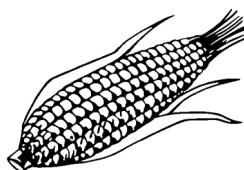
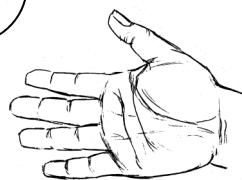

ŋ ŋ ŋ ŋ ŋ

Tonju, a wa tonjono!

22

kk tt

kitte

makka

1

ki

kitte

2

ma

makka

3

kitte

A kitten faayi.

kite

Fenda kite yirigi.

sokke

I da sokken soxo.

doroke

Asa da doroken rondi.

4

fu

futte

mu

mukke

bo

Botte

xon ne

xonne

mukke	A toxon ni Mukke.
sindikke	A toxon ni Sindikke.
taata	A toxon ni Taata.
sege	A toxon ni Sege.

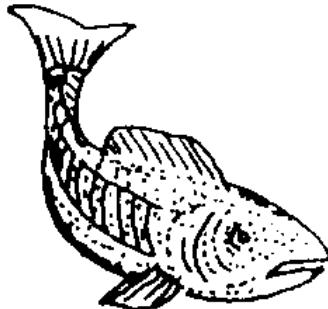
Yeru, Botte do Mukke soxo. I da makkan
do suuman tifi. Xa sokki buren gabo
soxofoonu ku da. Botte do Mukke kafi na
sokke ke su soxo. I futten wure siro. O su
na a tu ti sokken ni soxofon danja
xonnen ya yi.

kk kk tt tt

Mukke do Botte
makkanten sokki.

23

jn Jn

ñ Ñ

jnexe

ñnexe

1 jnexe

jne

jn

2

jn

jne

jnexe

3	e jne	u ju	o jo	a ja	i ji
---	----------	---------	---------	---------	---------

4 jnan
jnen
jnon
jnum

5	jne ne ŋe ye	ja na ŋa ya	jo no ŋo yo	ju nu ŋu yu	ji ni ŋi yi
---	-----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

6 ki jne
kine
jnaaa ja
jnaana
su xu ja
suxuana
jnaa me
Naame

gaa ji

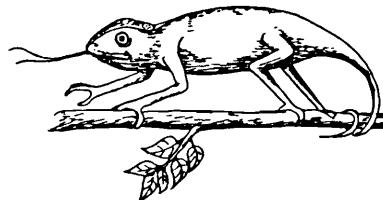
Gaani

fan ḡe

fanje

jan ge

jange

Karimu do i faaba Gaani daga tangi
fanjen ḡa. I ga kijne, i da ḡexe gabe raga.
I ga saage katta i kan ḡa, Karimu da i kini
i maama Naame yi. Ken da i ḡaana. A ga
duguta, a da kaadunkon xiri. I da ḡexun
yiga.

Yigayen ga ḡeme, maama Naame da xiisa
bagandi ḡangen kanma. Beesu ti ḡangen
ni suxujan ya yi.

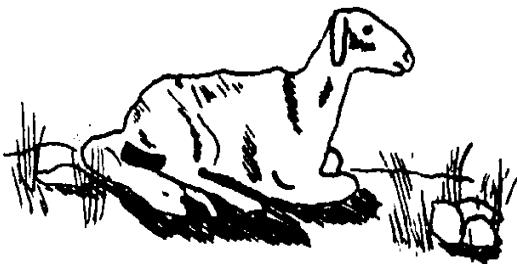

n n n N N

Naame da a ḡaana.

24

j J

jaxe

1

jaxe
ja
j

2

j
ja
jaxe

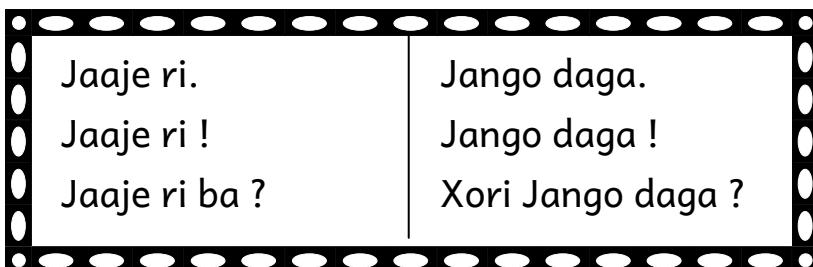
3	a ja	i ji	o jo	u ju	e je
---	---------	---------	---------	---------	---------

4 jan
jon
jin
jun

5	ja ŋa ŋa ya	je ŋe ŋe ye	jo ŋo ŋo yo	ju ŋu ŋu yu	ji ŋi ŋi yi
---	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

6 jaa ti gi
jaatigijaa re
jaarejaa je
Jaajejon bee ra
Jonbeera

ja ma	jan go	jaa xa	ja	nii me
jama	Jango	Jaaxa	jakki	niime

Jaaje jaare daga i jaatigi Jango Jonbeera sagata Nafaji. A da a baasu jaxe. A da i kome Maxa xiri a na a xurusи na a xeexe. A kaagunyaxare Juma da tiye ke yogo buyi. Jaaren da jaman xiri yigayen ңа. I ga duguta, i duwa. Sunke bire, jaaren da niimun timi na i jaatiginun jakki.

j j j j J J

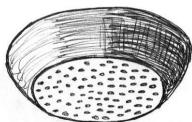
Jaaje jaare daga ba?

25

ŋ kk tt ɲ j

Xa da ku toxonu safā.

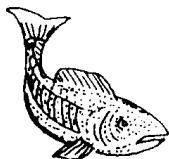
benje

benje

benje

benje

benje

Mexen $\frac{\text{xoten}}{\text{xotten}}$ ya ni.

Nan $\frac{\text{xoten}}{\text{xotten}}$ xose.

Asa $\frac{\text{kite}}{\text{kitte}}$ yeeru ya.

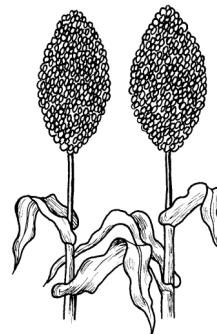
---

makka futo
makkanfuto

moo di nu
moodinu

Muusa da jaxa dinka xurusi. Naame da makkanfuton soro. A da futon segendi benjen ɳa. Wuron ga ro, a da moodinun xiri. A kootan ɳa, Muusa kan fagu jaman ɳa. I ga yige, jaman duwa na i kittun kini me yi. Ken ɳa, beesu daga i kan ɳa.

26

I II L

boli

1

boli
li
l

2

I
li
boli

3

yi
yille

4

i	u	o	e	i
li	lu	lo	le	li

5

lan
len
len

6

li	le	lo	lu	li
ji	je	jo	ju	ji
ri	re	ro	ru	ri

7

so li
soli

muu le
Muule

ja la
Jala

mo
molle

fa
falle

ma

Malle

si

Silla

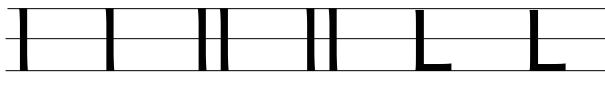
ga

Galle

laa ji

Laaji

Malle Silla da te xase saga. A da a badon bagandi ti solin ḥa. Xaaxon ga kine, a da yillen do mollen soxo. Ken falle, a da bolin fakka xati kini Muule do Laaji yi. I daga tangandi. Soxofoonun ga moyi, a da soron su gansi fateyen ḥa. Soro ku ni: Galle, Jala, Laaji, Siidi a do Muule. Fateyen falle, i da a katu. Yillen do mollen siro moxosiri.

Laaji do Malle da

xatin ro bolin ḥa.

27

q Q

raqe

laqe

1

raqe

qe

q

2

q

qe

raqe

3

e

o

a

u

i

qe

qo

qa

qu

qi

4

qan

qin

qen

qin

5

qe

ge

xe

le

qu

gu

xu

lu

qa

ga

xa

la

qo

go

xo

lo

qi

gi

xi

li

6

ya qe

yaqe

ba qe

baqe

sa qa

saqa

wan qa re

wanqare

nta	A nta jaana.
ntaxa	A ntaxa golle mulla.
nke	Nke ntaxa golle mulla.

Daaru, Buubu sakke Waaju da wanqari
dinka wari. A ni saqa baqi xoore yogo
raqen ɳa. A nta jaana fo wo fo ma golle.
A da a kutu na a segu. A da a gaaga
Silamaxa yi. A yaqe Sira ti: Nke ntaxa
golle mulla.

A saagante, a da a ni i jaatigi Sanba yaqe
Fenda do i xoxonen xaji. I daga jaareran
ɳa. I ga joofe, doxotooron ga da i wari, a
fuule, a ti i dalla saqa.

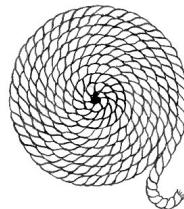
q q q Q Q

A da wanqaren kutu.

28

c cc C

cero ceero

kacce

1

cero
ce
c

2

c
ce
cero

3

ka
kacce

4

e	i	u	o	a
ce	ci	cu	co	ca

5

caa
cee
coo

6

ce	ca	cu	co	ci
te	ta	tu	to	ti
se	sa	su	so	si

7

ca
cakka

ca
Cacca

Babuccine
kaccinte

A da cero kini Cacca yi.

A da a kini Cacca yi. → da a

A d'a kini Cacca yi. → d'a

Ceron da Cacca cakkan kutu.

Ceron da a cakkan kutu. → da a

Ceron d'a cakkan kutu. → d'a

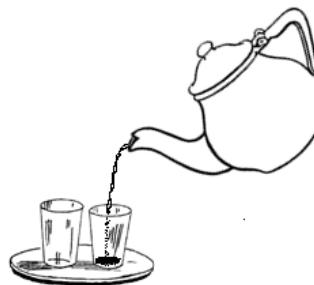
Suxuba ke, Waali faaba Babuccine daga
gunnen ɳa. A dagante, a da kaccinte yogo
kari killen ɳa. A ga kije gunnen ɳa, a da
cero raga. A ga ri i kan ɳa, a d'a kini Cacca
yi. Ken d'a cakkan kutu. Cero ke raqen
xooren ya ni. A da ceron siiti ti kaccen ɳa.

c cc cc C C

Cacca ceron faayi !

29

h H

hataye

1

hataye
ha
h

2

h
ha
hataye

3

a	i	e	u	o
ha	hi	he	hu	ho

4

han
hon
hun
hen

5

ha	ho	he	hu	hi
fa	fo	fe	fu	fi
ca	co	ce	cu	ci
qa	qo	qe	qu	qi

6

han mi
hanmi

ha qi re
haqire

hii ji ye
hijiye

ha bi ba tu
Habibatu

a hanmi	A ware.	A rege.
an hanmi	An ware.	An rege.
n hanmi	N ware.	N rege.

Haadi ji hatayen girindini. A hanminten wa taaxunu korondonmen kanma. A ma Habibatu ri a yi. A ti: Haadi, an hanmi ni manni ya? An haqiren taaxundi. Fi be kootan ga ma kijne, ken nta jaana.
 Ken falle, a gida xusanta ti: Haadi, n da yirigi hiijiyen tekken wutu an da.
 Ken falle, a daga Makka. A ga saage, a da hange kari i kan ḥa. I da baasi lije soro.
 Silaaminun ri yige nan duwa. Jaman sanqi.

h h h H H

Haadi hatayen lije!

30

I ll q c cc h

Xa da ku toxonu safā.

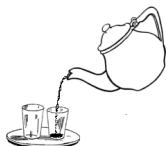

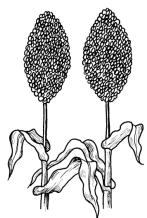

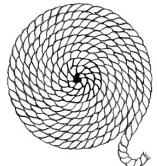

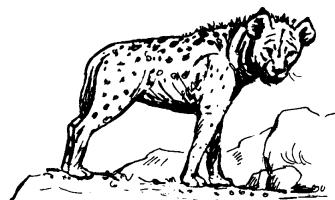

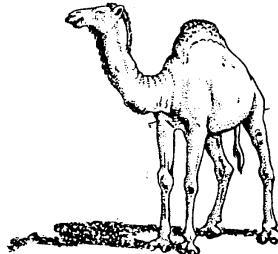

Laxabure

Nogome

O maarenmu, xa da Manca dan ke
dangumaane terinka.

Koota yogo, Laxabure daga yaala gunnen
ŋa. A da gunnen su yaala. A dullinten ri
ware Nallenme kanma. A ni yigene
lanbanlaqen ŋa. Gelli soxuba, Laxabure do
Nallenme wa me yi. Waxati be a ga d'a kari,
a d'a su yiga. A saagante katta i kunmen ŋa,
a da Nogome saxunten wari koccen kanma.

Laxabure ti: Nke ma giri na anken ya kari
saasa! Xa baasi nta ke yi. N faayi dagana,
n yillanten wa an niini yere.

A yillante, a da Nogome ni sikki. A ti:
Moriya, an gan maxa sege koran kanma,
n ni an karbunu.

31

p pp P

poole poore

goppe

1

poole
poo
p

2

p
poo
poole

3

go
goppe

4

oo	ii	aa	uu	ee
poo	pii	paa	puu	pee

5

pe
pa
pu

6

poo	pee	paa	puu	pii
qoo	qee	qaa	quu	qii
coo	cee	caa	cuu	cii

7

dan pe
danpe

to

toppa

sa

sappe

ta

Tappa

I da goppen yiga.

→ da a

I d'a yiga.

→ d'a

Bucci da i danpen rondi. → da i

Bucci d'i danpen rondi. → d'i

Tappa da goppi dinka yogo toppa kiiden kanma. Lellen ḷa, a ga riini, a da goppe ke ro i kunken ḷa. A da poolen ro i xannen ḷa. A da goppen falla i yaqe Xunba yi. I renme Haruna d'a koti. I renyaxare Bucci d'i danpen rondi. A daga sappen do ten do basallen xobo saxan ḷa. A ga ri, a da goppe ke ḷaajna. Ken falle, i d'a yiga.

p p pp P P

A da goppen poola.

a	A	n	N
b	B	j	J
c	C	ŋ	ŋ
d	D	o	O
e	E	p	P
f	F	q	Q
g	G	r	R
h	H	s	S
i	I	t	T
j	J	u	U
k	K	w	W
l	L	x	X
m	M	y	Y

a b c d e f

g h i j k l m

n n η o p q r

s t u w x y

A B C D E F

G H I J K L

M N Ν η O P

Q R S T U W

X Y . , ? !

Baccili	Kamara	Sumaare
Baraaji	Kebe	Suxuna
Daabo	Koyita	Tanja
Daraame	Mangasuba	Tarawore
Dukkure	Maarega	Tinmeera
Fisuru	Nimaaga	Tunkara
Foofana	Naxate	Tuure
Gakku	Saamasa	Wage
Gandeega	Saaxo	
Gasanma	Samura	DARAAME
Jaabi	Saranbunu	DUKKURE
Jaabira	Seemega	GANDEEGA
Jaaguraga	Siima	KAMARA
Jaariso	Siimaxa	SAAXO
Jaawara	Siise	SIISE
Janbo	Silla	SILLA
Juwaara	Soxona	TUNKARA

Manmadu	Muusa	Bakkari
Sanba	Banjugu	Yaxuba
Bullaye	Buubu	Fuseeni
Laasana	Denba	Isa

Hawa	Fanta	Aminata
Xunba	Mariyama	Asa
Bintu	Bija	Sira
N'Nunma	Dalla	Gundo

Laxabure do Sugundige

Koota yogo, Laxabure daga yaala. A killen lijo, a yige m'a ga fakka. A yillante, a do Sugundige gemu. I da me kuuni. Laxabure ti: Tonjunu sikki ko saasa, ken falle n w'an karini.

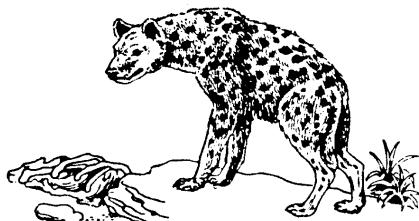
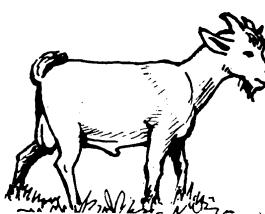
A ti: Laxabure, nke ga n'a tu ti o wa genme ke kille, n nta riini.

A ti: Tonju.

A ti: An ga na daga a ko ti an do Sugundige gemu, xa an d'a wara. I tini gaare.

A ti: Laxabure, an ga noqu be saasa, dulle nt'an ña.

A ti: Tonju. A soyi. A ti: Daga, laayindun xoten ya ni. O sarati ke ya yi.

Debigume yogo do i yaqe

Ke debe sariya yogo ni yugo nta xawa yaxare katta. Alla koota su, gongondaanun na yugo ya ragana n'a wara konpen ɳa n'a texe. Waxati su, debigume ke sefen ni ya jikku nta yaxaren ɳa.

Koota baane, debigumen d'i yaqen katu. I d'a wara konpen ɳa. Ken falle, yaqen ga na yigande be soro, a na buusin do xuron kafu a yi. A falle, yaqen na ri sigi palanterin ɳa nan ti: N kiina, an yaaxe nta ke yigande yi, buusin do xuron ya n'a yi. A yiga !

Kiinen na ti: N ga n'a yiga su, an na xoqen bagu in ɳa.

Koota su kundu ma debigumen ga bakka konpen ɳa. A d'i renmun kafu me yi nan ti: N renmu, yaxarinyaxu siren ni de ! Xa maxa saxu yaxaren ɳa baawo jikkun w'a yi.

Na katon filli ya na me fallun tarana.

An ga nexu, i d'an ku ya.

Ji joxinten ra nta xoorene.

Beranxullen su feti xurura yi.

Xirisen saxunten ga ke be walla, leminen
siginte nt'a walla.

Digan faranfare do tonju feti baane yi.

Ji ga tewo moxo wo moxo, a mulono ya.

Killen ga laato wo laato, a warene debe
ya yi de !

I ga ti yaaxen wa yigene, i ma ti a xaye.

An ga d'a mugu a me saqaana nta,
sikkaana ya n'a da.

Safandimoxon saagande

Manmadu do Asa,

i faayi i kan kaane.

Axa wuyi jamu ?

Kaadunkon moxo ?

An giri minna ?

An toxo ?

An janmu ?

Nuxudunwuren jaaremoxo ti ji jaaranten ɳa

Nuxudunwuren ga na ni sere be yi, an na ke ji jaarante dabari. A soremoxon faayi.

1 - Waxati su, an ga na ni ji jaarante ke dabarini, an n'an kittun do yokkun su senondi.

2 - Litiri baane ji soronte (misaale: jiranxolla fakka baane).

3 - Kaasi taxande sukarajura.

4 - Kittindoronsoomo sikki fakka ta fillo ti sappen ɳa.

5 - An n'a ro xolla senonten noxon ɳa.

6 - An na kun su kafu me yi ti xaraxan senonten ɳa.

7 - An n'a taaxundi m'a gan muro.

Ken falle, an ga na ji jaarante ke kinni
a yi, an na ji ke yonko-yonko.

Ji jaarante ke dabarindimoxon ni kundu
ya yi ma xajinten ga sahana.

Ke ji jaarante maanan ni na leminun do
xirisun kisi fatankaawayen ḡa. Ta su an
nan xawa na ji ke fonne-fonne kini a yi
hari daqu ga nt'a yi.

A ga ma ja ti ke moxo yi su, watten wa
jaŋoono. A feti nan ti ke safaare baane
ra wa watte ke jaarana, xa, a ra wa
xajinten kisini fatankaawayen ḡa.

Ji jaarante ke do yittu tananu ra wa
wutini doome.

Alla gan n'o su deema ti yonki sahan ḡa !

Faranci, marisinxason 25, siine 2010.

N w'an kuujini Muusa Salle, Jaala Saanu
sikki fedde marandaana.

Ken falle, an na duruxoto na maaro, tiga,
te, sukara a do xatin xiyi katt'in koren ḥa.
Baawo i da bataaxe xayi in ḥa nan ti i
naxafan neme.

An n'i kijnandi n kan ḥa. Ken dangi falle,
an n'i jaate n'i haqen koni n da ti n
telefonnimoron ḥa: 0033 6 63 41 79 12.

N wa Jaalankon su kuujini.

Hari na kiyen xeeri kini o yi !

Nke Bakari Jaawara nan giri Faranci.

Masalankitte

Koota yogo, soro sikki ni terende yi.
Baanen toxon ni Haruna. I ga kine
lanbanxannen ɳa, i ga jin karana, i d'a ni
a juppen ya ni. I kori karene. Ken ya ni, i
ro fuurallenmen ɳa. Fuuragumen d'i
karandi. Haruna bara a tugana. A ja
manqan xoore yi. A falle, menjan baane
d'a tuga. Ken ɳa, i d'a tirindi nan ti:
Mannen sigi an ga bara a tugana ?
A d'i jaabi: Giriwaxatin ɳa, o do karaye
ma giri.

Telefonbataaxen safemoxo

Telefonbataaxe ke maanan ni na bataaxen wara katta menjannjun do xananun ḥa, kun d'i meenu... A do xa, a jonkon nan newo.

ŋ nta telefonsigirun ḥa, xa o da nw wara a batten ḥa.

ŋ nta telefonsigirun ḥa, xa o da ny wara a batten ḥa.

N xana Gaayi, a ga Senegaali. N d'an sinma moxosiri. Ken falle, an ga da xaalisi be xayi, n d'a wari. A siro. N da naanu filli xobo. Xa fo toxo, a kutten nyaana kan moxo ? An ga na ke bataaxe wari, an n'in jaabi.
Manmadu SOXONA, Xaayi.

N xana linwe, fo wo fo su nt'in nwa. An xa moxo ? N xana, wuron do kiye, n wa miirini an nwa. N nta mungunu an nwa ma kalle. N w'an mulla.

An xana DARAAME.

N xoxone, n kuunyinden wa katt'an nwa. Gelli koota be, n ga giri an nwa ma lenki, n na gollen ya yi. N w'a mulla an nan golli siri xarallan nwa, baawo gollen ya na seren bakka mexen nwa.

An gida Muusa DARAAME.

N faaba Muusa, xa sunka. Kaadunkon xubaare ? An n'a tu ti n ma tugunne da renyugo kita. O w'a mulla an n'a toxon kini. An n'o jaabi jawoye yi.

An renme Bakari, Turulla.

Kitaaben nuxudufoonu

Xaranta

Kaara

1	n N (ni, diganta, sigiri xoore, tonbe)	2
2	k K (ke, a, i, o, n)	4
3	y Y (yi, ya)	6
4	d D (da, do)	8
5	Saagandinde (n, k, y, d)	10
6	g G (ga, gorobe)	12
7	m M	14
8	x X (ma)	16
9	t T	18
10	Saagandinde (g, m, x, t)	20
11	an (an, n, a)	22
12	on in (tirindinditonbe ? tonbo filli :)	24
13	un en (-n fatanfansiye)	26
14	r R (nan + r, nan + x sefemoxo)	26
15	Saagandinde (an, on, in, un, en, r)	30
16	s S (n + s sefemoxo)	32
17	b B	34
18	w W (wa)	36
19	f F (n+f, n+y sefemoxo, kaawayitonbe !)	38
20	Saagandinde (s, b, w, f)	40

21	ŋ ɳ	42
22	kk tt (soron toxonu)	44
23	ɲ ñ (ñ Ñ)	46
24	j J (tirindindidiganta, kaawayidiganta)	48
25	Saagandinde (ŋ, kk, tt, ɲ, j)	50
26	l ll L	52
27	q Q (n + t, n + k: nta, ntaxa, nke)	54
28	c cc C (da a = d'a, senbende)	56
29	h H (n + h, n + w, n + r sefemoxo)	58
30	Saagandinde (l, ll, q, c, cc, h)	60
31	p pp P (da i = d'i)	62
32	Sooninkansigiru	64
33	Janmunun do toxonu	66
34	Masalankitte: Turuje do Sugundige	68
	Masalankitte: Debigume yogo do i yaqe	69
35	Taalinu	70
	Safandimoxon saagande	71
36	Yonkisaha: Nuxudunwuren jaaremoxo ti ji jaaranten ɳa	72
37	Bataaxe	74
	Masalankitte	75
38	Telefonbataaxu	76

Orthographe: standard du soninké au Mali

Nous remercions M. Kaba Diouwara de CNR-ENF pour la révision de la première édition de ce syllabaire.

Illustrations: International Illustrations, The Art of Reading, 2.0, © SIL International, 2001; Marian Hagg, page 6, 14, 24 à gauche, 42.

Deuxième édition, révisée, 400 exemplaires, novembre 2012.
Première édition, janvier 2011.

© SIL Mali, 2011, 2012

B.P. 2232, Bamako, République du Mali

Tous droits de traduction, de reproduction et d'adaptation réservés pour tous pays. Toutes les contestations relatives à l'application des dispositions de la présente ordonnance, fixant le régime de la propriété littéraire et artistique (N° 77-46 CMLN, du 12 juillet 1977) seront portées devant les tribunaux civils, sans préjudice du droit pour la partie lésée de se pourvoir devant la juridiction répressive dans les termes du droit commun.